

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ АСПІРАНТА**

Затверджено вченою радою
факультету біотехнології і біотехніки
Протокол від 25.10.2021 р. за № 3

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2020

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Мета і зміст педагогічної практики.....	5
3. Організація і керівництво практикою.....	7
4. Підсумки практики. Оцінка результатів практики.....	10
5. Рекомендована література.....	13

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає загальний порядок організації, проведення та підведення підсумків педагогічної практики (далі – практики) здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» (далі аспірантів) у процесі їхньої підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти на факультеті біотехнології і біотехніки (далі – Факультет) Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського (далі – Університет).

1.2. Це Положення розроблено відповідно до закону України «Про вищу освіту», ухваленого Верховною радою України 1 липня 2014 року, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. за № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» п.25, наказу МОН України від 07.08.2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів». «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського», введеного в дію наказом Ректора за № 7/124 від 20.07.2020 р.

1.3. Згідно з проектом Стандарта вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії складає від 30 до 60 кредитів ЄКТС. У відповідності до затвердженої Вченою радою КПІ ім. Ігоря Сікорського від 7.09.2020р. протокол № 6 Освітньо наукової програми зі спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія освітня складова складає 40 кредитів ЄКТС, з яких 2 кредити – педагогічна практика. Зміст практичної підготовки визначається її програмою.

1.4. Педагогічна практика проходить у межах навчальних дисциплін підготовки фахівців, що забезпечуються відповідною профільною кафедрою. Підготовка, керівництво і організація практикою здійснюється випускаючою

кафедрою. Безпосереднє керівництво практикою кожного аспіранта здійснює його науковий керівник.

1.5. Згідно з навчальними та робочими навчальними планами та графіком навчального процесу аспірантів спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія практика планується в III семестрі терміном 2 тижні (12-13 тиждень) для аспірантів, які успішно закінчили навчання, виконали індивідуальний план аспіранта за III семестр та рішенням кафедри допущені до практики.

1.6. Практичну підготовку здобувачі ступеня доктора філософії проводять з урахуванням компетентнісного підходу на визначених факультетом базах практик. Основною базою для проходження навчально-педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Крім того аспірант може проходити практику на кафедрах (підрозділах) «КПІ ім. Ігоря Сікорського» та в інших вищих навчальних закладах та в інститутах НАН України, які проводять педагогічну діяльність та мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики аспірантів (за наявності відповідних договорів між установами).

2. МЕТА І ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Мета педагогічної практики.

Метою педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін з відповідного фаху.

В процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні знати:

- організацію навчального і виховного процесу у закладі вищої освіти;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методику підготовки і проведення занять,

- організацію самостійної та індивідуальної роботи;
- основи педагогіки вищої школи.

2.2. Основні завдання педагогічної практики

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, аспіранти після проходження педагогічної практики мають отримати такі фахові компетентності:

1. Здатність розробляти нові та вдосконалювати існуючі біотехнології на основі розуміння наукових сучасних фактів, концепцій, теорій, принципів і методів біоінженерії та біотехнології.

2. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, використовувати сучасні освітні технології та організовувати наукові дослідження студентів.

4. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.

5. Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних навичок і умінь відповідно до встановлених вимог освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

Зміст педагогічної практики на кожному етапі визначається індивідуальним планом аспіранта в рамках загальної концепції підготовки аспірантів Університету та кафедри зокрема.

Незалежно від форми апробації аспірант має забезпечити відповідність навчально-методичної розробки вимогам теорії та методології педагогіки вищої освіти, передбачивши застосування інноваційних методів і засобів навчання.

Консультації з питань проведення аудиторних навчальних занять або інших робіт здійснюються керівниками практики. Рекомендується відвідування аспірантом занять, які проводять досвідчені викладачі Університету, вивчення наявного на кафедрі науково-методичного забезпечення дисциплін, що допомагає уникнути типових помилок і сприяє формуванню у майбутніх аспірантів навичок педагогічної майстерності, затребуваних у практичній діяльності організацій. Консультації з керівником практики є обов'язковими, але не обмежують можливості спілкування між аспірантами і керівником.

Можливо як проведення очних консультацій, так і з застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

3.1. Навчально-педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

- 1) Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.
- 2) Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.
- 3) Розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.
- 4) Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять), самоаналіз.
- 5) Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.
- 6) Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

3.2. Організацію практики та контроль за її проходженням забезпечують кафедри факультету, за якими закріплені аспіранти.

Терміни проходження практики та її зміст зазначаються в індивідуальному плані практиканта та затверджуються науковим керівником.

Керівником практики призначається науковий керівник дисертаційного дослідження (в окремих випадках – досвідчений науково-педагогічний працівник цієї ж кафедри). Загальне керівництво практикою покладається на завідувача кафедри.

Керівник практики несе відповідальність за планування, організаційне та науково-методичне забезпечення практики.

3.3. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики передбачає:

- забезпечення проведення всіх організаційних заходів: інструктаж про порядок проходження практики, надання аспірантам-практикантам необхідних документів;

- інформування аспірантів про систему звітності з практики (визначену порядком звітності у відповідності до специфіки освітньо-наукової програми), зокрема: індивідуального звіту (містить індивідуальний план проходження практики, щоденник практики, у якому зазначаються послідовність та види виконаних робіт, час та місце їх виконання, а також виставляється оцінка їхнього виконання керівником практики), оформлення методичних розробок (якщо це передбачено індивідуальним планом);

- вибір тематики занять та навчальних груп для проведення педагогічної практики;

- надання методичної допомоги у плануванні та організації навчальної взаємодії;

- контроль роботи аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, здійснення заходів щодо ліквідації недоліків організації практики.

3.4. Аспірант при проходженні практики має **право**:

- до початку практики ознайомитися з програмою практики, отримати від керівника практики консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;

- звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри, завідувача відділом аспірантури Інституту, а разі потреби до вищих інстанцій, з усіх питань щодо проходження практики;

- має право вимагати забезпечення нормальних умов щодо техніки безпеки, праці і виробничої санітарії, тривалості робочого дня.

- вносити пропозиції щодо удосконалення змісту і організації практики.

3.5. Аспірант **зобов'язаний**:

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;

- брати участь у всіх наукових і навчально-методичних заходах профільної кафедри;

- відвідувати (у відповідності до встановленого плану) заняття досвідчених викладачів Інституту з метою опанування методичних прийомів викладання профільно-орієнтованих дисциплін та брати участь в обговоренні організаційних і методичних питань проведення занять;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- протягом 10 робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію на кафедру;

- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку Університету, виконувати розпорядження керівника практики та адміністрації Університету, що стосуються організаційних та навчально-методичних аспектів реалізації практичної підготовки за певною Програмою. У разі невиконання вимог, висунутих аспіранту, він може бути відсторонений від подальшого проходження практики.

3.6. Аспірант, відсторонений від подальшого проходження практики, або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план. Аспірант, який отримав негативну оцінку з практики, відраховується з Університету наказом Ректора за поданням декана факультету.

4. ПІДСУМКИ ПРАКТИКИ. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

4.1. Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом терміну проходження аспірантом практики шляхом оцінювання роботи, визначеної індивідуальним планом, у відповідності до Робочої програми освітнього компоненту.

4.2. Завершальним етапом педагогічної практики є оформлення результатів, отриманих аспірантом за весь період практики у вигляді звіту.

Звіт має містити таку інформацію:

1) Місце проходження практики, характеристику навчальних приміщень (потрібне матеріально-технічне оснащення, в т.ч. потрібне для проведення занять обладнання); терміни практики; назву навчальної дисципліни, за якою проводилися заняття, обсяг навчальної дисципліни у навчальному плані підготовки здобувачів; рівень вищої освіти, напрям підготовки, номер (и) групи і курс (и) студентів, для яких викладалася зазначена навчальна дисципліна.

2) Стан навчально-методичного забезпечення дисципліни; перелік та опис власних науково-методичних розробок аспіранта.

3) Вид і теми занять, навчальні цілі, зміст занять, методи і технології викладання, які застосовувалися.

4) Активність роботи студентів.

5) Самооцінку виконаної роботи аспірантом (труднощі та успіхи).

6) Пропозиції щодо організації та проведення педагогічної практики.

7) Оцінку керівника, його зауваження та пропозиції щодо виконаних аспірантом під час ПП завдань (робіт), загальний відгук про виконання аспірантом педагогічної практики

У звіті відображаються всі види діяльності аспіранта, що мали місце під час педагогічної практики, у тому числі відзначаються теми проведених занять із зазначенням обсягу годин.

Разом зі звітом про проходження практики аспірант подає заповнений щоденник практики, підписані керівником практики (додаток А, Б).

4.3. Результати педагогічної практики аспіранта оцінюються комплексно, з урахуванням всієї сукупності показників, що відображають його готовність та здатність до самостійного здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійноорієнтованої діяльності. Результати педагогічної практики аспіранта оцінюються за 100-бальною та університетською шкалами (таблиця 4.1.) за підсумками захисту звіту про проходження педагогічної практики на засіданні кафедри.

Таблиця 4.1. Відповідність балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження педагогічної практики аспіранта – 60 балів (за національною шкалою «задовільно»).

Для отримання позитивної оцінки аспірант має повністю виконати затверджений кафедрою індивідуальний план педагогічної практики, своєчасно оформити поточну і підсумкову документацію, подати її керівнику практики на рецензування, захистити звіт про проходження педагогічної практики на засіданні кафедри.

4.4. Захист звіту з практики проводиться на засіданні профільної кафедри за обов'язковою участю керівника практики від кафедри.

Підведення підсумків педагогічної практики відбувається відкрито на підсумковому засіданні перед членами комісії (не менше 2-х членів комісії), до складу якої входить завідувач кафедри.

4.5. Оскарження аспірантом результатів оцінювання, у раз незгоди з ними, здійснюється у встановленому порядку.

4.6. Результати педагогічної практики керівник практики заносить до заліково-екзаменаційної відомості.

Диференційованій оцінці з боку керівника практики підлягають всі завдання, які виконує практикант. Лекції та практичні заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносяться в Щоденник практики. Кінцева узагальнена оцінка затверджується базовою кафедрою. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст наданих документів

4.7. Пропонується здійснювати розподіл балів, які отримують аспіранти за практику, відповідно до таблиці 4.2.

Таблиця 4.2. Розподіл балів, які отримують аспіранти за практику

№ п/п	Вид роботи	Кількість балів
1	Підготовка конспекту лекцій та презентаційного матеріалу до нього	20
2	Методичні вказівки (протоколи) до виконання практичних робіт (комп'ютерних практикумів)	20
3	Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань студентами	10
4	Відповідність змісту звіту програмі проходження практики (звіт зібраний і структурований в повному обсязі), виконання індивідуального завдання (розкрито повністю / частково)	10
5	Презентація для захисту результатів практики	10
6	Доповідь і захист практики	30
7	Штрафні / заохочувальні бали (не входять в розрахунок 100 балів за практику)	10
	Всього балів:	100

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні рекомендації з питань організації практики студентів та складання робочих програм практики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [Текст] / Уклад.: Н. М. Лапенко, І.Л. Співак, І.В. Федоренко, О.М. Шаповалова; за заг. ред. П. М. Яблонського. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 29 с.
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: / http://kpi.ua/document_practice
3. Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: / <https://osvita.kpi.ua/node/39>.
4. «Біотехнології» Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з галузі знань 16 «Хімічна та біоінженерія», зі спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» / Уклад.: Голуб Н.Б., Дуган О. М., Тодосійчук Т. С., Горобець С. В., Кузьмінський Є.В., Клечак І.Р., Поліщук В.Ю. / Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2020. – с 10 с.
- 5.
6. Класифікатор професій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>.
7. Про вищу освіту Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
8. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.
9. Про Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах. Лист Міністерства освіти і науки України від 26.02.2010 № 1/9-119 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6810/.

10. Біляковська О.О. Дидактика вищої школи: навч. посібн. / О.О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б. Цюра. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. - 360 с.
11. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І.Юрченко. -К.: НПУ, 2003.-267 с.
12. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – С. 5–105.
13. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. проф. О.С. Цокур. - Одеса: СПД Бровкін О.В., 2012. - 160 с.
14. Методичні рекомендації по проведенню педагогічної (асистентської) практики для студентів факультету соціології та психології / Уклад.: О.М. Власова, К. М. Корж, Київ, КНУ ім. Тараса Шевченка, 2001, 12с.